

#HeavenOnEarth2050

*Uitnodiging netwerkevent:
Naar een klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen*

WELKOM

Jozef Dauwe, gedeputeerde
Provincie Oost-Vlaanderen

PROJECT KLIMAATGEZOND ZUID-OOST-VLAANDEREN

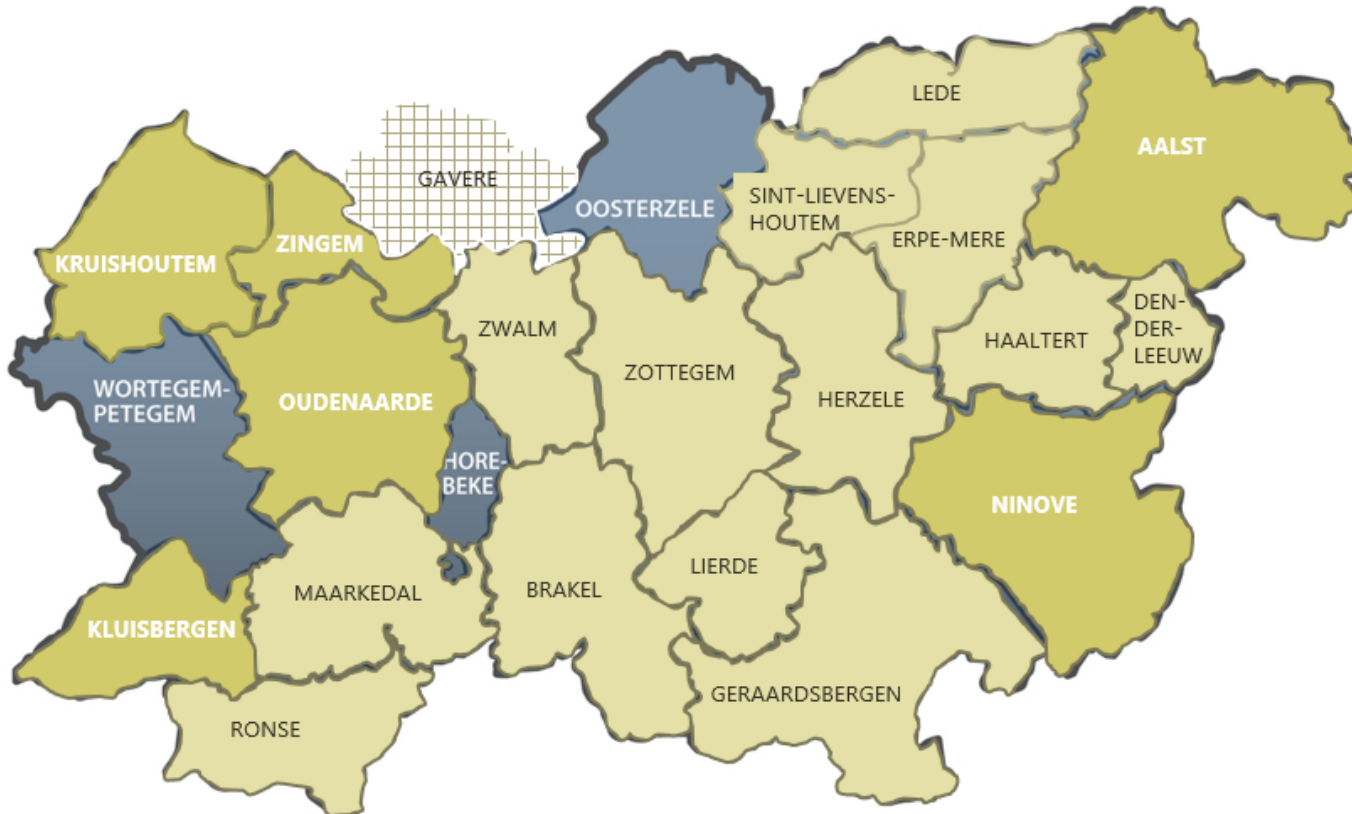
Ilse Claes
Projectcoördinator

ONDERTEKENING BURGEMEESTERSCONVENANT

27 januari 2017

3 PARTNERS & 13 STEDEN EN GEMEENTEN

DOEL PROJECT (3 JAAR)

Burgemeestersconvenant

- Gezamenlijk Klimaatplan (-40% CO₂ + adaptatie)
- 13 steden en gemeenten
- Nu

Visie en strategie

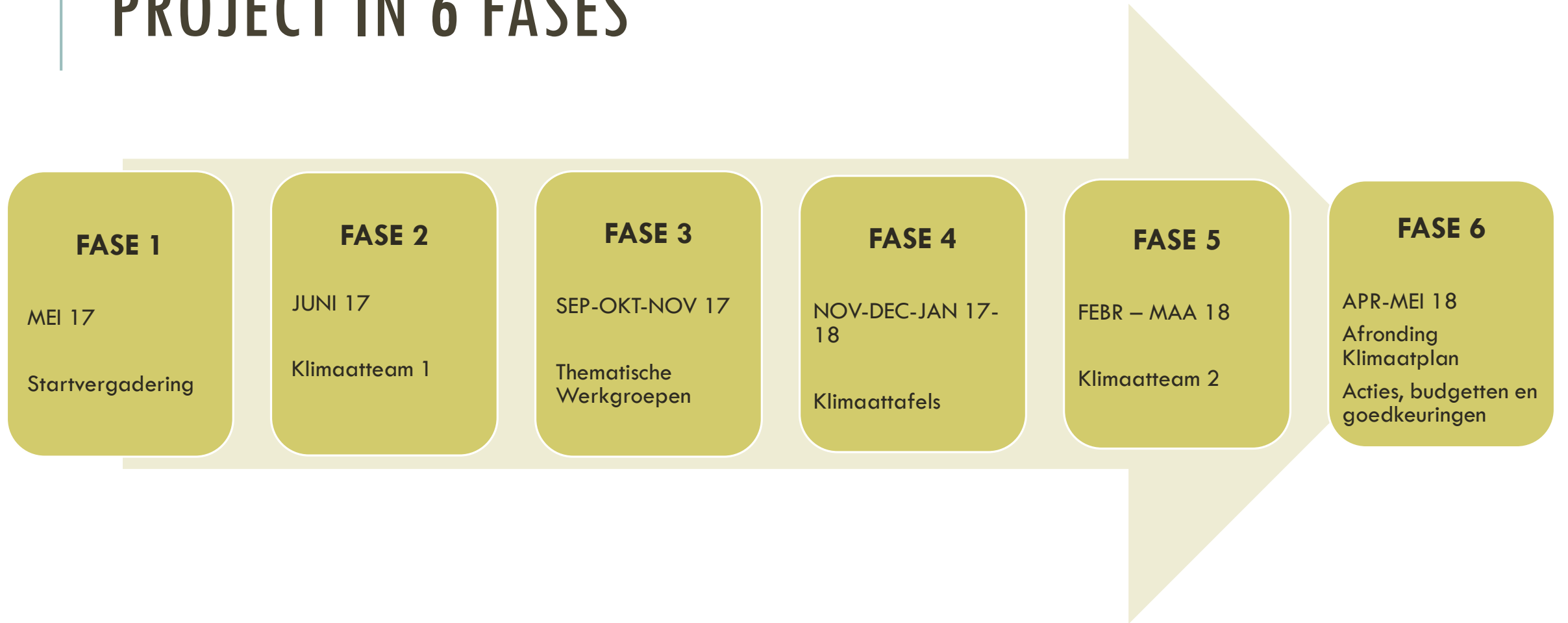
- Toekomstvisie
- Op maat van de regio Zuid-Oost-Vlaanderen (22 gemeenten)
- 2018

Acties

- Concrete klimaatacties
- Regio Zuid-Oost-Vlaanderen (22)
- Vanaf najaar 2017

PROJECT IN 6 FASES

FASE 1: MEI 3 STARTVERGADERINGEN

Erpe-Mere 19.05.17

Brakel 12.05.17

Geraardsbergen 11.05.17

FASE 2 JUNI

13 KLIMAATTEAMS

130 DEELNEMERS

FASE 3: OKT-NOV-DEC

15 THEMATISCHE WERKGROEPEN

3 hernieuwbare energie

3 mobiliteit

3 gebouwen/wonen

2 landbouw

2 adaptatie

2 industrie

FASE 4: NOV-DEC-JAN

13 KLIMAATTAFELS MET 550 DEELNEMERS

FASE 5: FEBR-MAART

13 KLIMAATTEAMS

de riolering	1	13	
(landbouw)bedrijven om rationeel om te gaan met water	1	13	●
sensibilisatie, een sturend vergunningen- en heffingenbeleid	1	13	
ten van wateraudits, uitwerken van businesscases voor bedrijven rond waterbeheer	1	13	
inzetten van een analyse van de beschikbaarheid van dat	1	13	
in een strategie en richtlijnen in verband met het verbruik van oppervlaktewater	1	13	
van het gebruik van alternatieve waterbronnen	1	13	
van hergebruik van water over de perceelsgrenzen heen, vb. dhv samenwerk	1	13	
OP WATERINFILTRATIE IN TUINEN, OP TERREINEN, IN DE PUBLIEKE	1	13	●
en van het gebruik van waterdoorlatende verhardingen en het	1	13	
en van de verharding	1	13	●
nd maken van opritten	1	13	
en van infiltratie voor afvoer van hemelwater van achterste	1	13	
eren of parking	1	13	●
rat, greppel, wadi, poreuze leiding of regenwatertonnen	1	13	
gen van maxima aan de verhardingen, dit in relatie tot de oppervlakte	1	13	
e kavel	1	13	●
ve bedrijven zo ontwerpen dat het plaatsgebruik van het gebouw	1	13	
erkt blijft	1	13	
atie voorzien in een open systeem zoals een wadi of een vijver binnen	1	13	
uwe) verkavelingen	1	13	
ETTEN OP WATERINFILTRATIE OP HET PUBLIEK DOMEIN VB. IN (OP STAPEL	1	13	●
ANDE) INFRASTRUCTUURWERKEN	1	13	●
stellen van een lijst van goed practices met betrekking tot infiltratie	1	13	●
oleiden van gemeentepersoneel, studie bureaus, afkoppelingsadviseurs en	1	13	●
oolbeheerders rond infiltratie	1	13	●
olken dichten en hemelwaterafvoer van daken en wegenis afleiden naar de	1	13	●
groene zone	1	13	●
Actief herbekijken van bestaande ruimtelijke planningsinstrumenten (RUP's,	1	13	●
BPA's, e.a.)	1	13	●
INZETTEN OP WATERBUFFERING BIJ HUISHOUDENS, (LANDBOUW)BEDRIJVEN EN	1	13	●
ORGANISATIES	1	13	●
Stimuleren om groendaken aan te leggen	1	13	●
Reglementeren van daken ivf groendaken, e.a.	1	13	●
Stimuleren om grachten aan te leggen, behouden en onderhouden	1	13	●
Sensibiliseren van inwoners rond het belang van grachten	1	13	●
Overleg met landbouwers rond het onderhoud van grachten ism VLM en	1	13	●
eventueel ABS, Boerenbond, ...	1	13	●
Openmaken van ingebuisde arachten	1	13	●
adaptatie	1	13	●
al behoud van het onbebouwd karakter van de signaalgebieden	1	13	●
angere watertoets dhv een verordening	1	13	●
velingen in effectief overstromingsgevoelig	1	13	●
den langs waterlopen	1	13	●
van de Provincie Oost-	1	13	●
projecten voor	1	13	●

DOEL VANDAAG

Doel Project Klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen (13 steden en gemeenten):

- 40% reductie in de CO₂ uitstoot
  - Opmaak van een adaptatieplan (temperen van de klimaatverandering).
- 64 maatregelen + 325 generieke acties rond de thema's Hernieuwbare energie, mobiliteit, wonen & werken, landbouw, industrie, stad/gemeente

DOEL VANDAAG: Een visie formuleren voor een klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen (regio).

Welke accenten leggen we voor de hele regio? Welke thema's zijn fundamenteel om aan te werken?

Antwoord op de vragen:

- Waar willen we staan tegen 2050?
- Hoe geraken we daar? M.a.w. waar moeten we op inzetten?

De geformuleerde visie is een kapstok voor de maatregelen en acties in het klimaatplan. Het geeft ook voeding aan het beleid en de meerjarenplanning van de lokale besturen.

WAT IS JOUW TOEKOMSTBEELD VOOR 2050 ?

LESSONS LEARNED?

Kim Rienckens
Provincie Oost-Vlaanderen

KLIMAATGEZOND ZUID-OOST-VL: LESSONS LEARNED?

MITIGATIE

40% minder CO₂ in 2030

- Uitstoot CO₂ 2011-2015
- Scenario's en uitdagingen

ADAPTATIE

- Risico's en kwetsbaarheden
- Uitdagingen

NULMETING 2011 PER SECTOR

13 STEDEN EN GEMEENTEN SAMEN

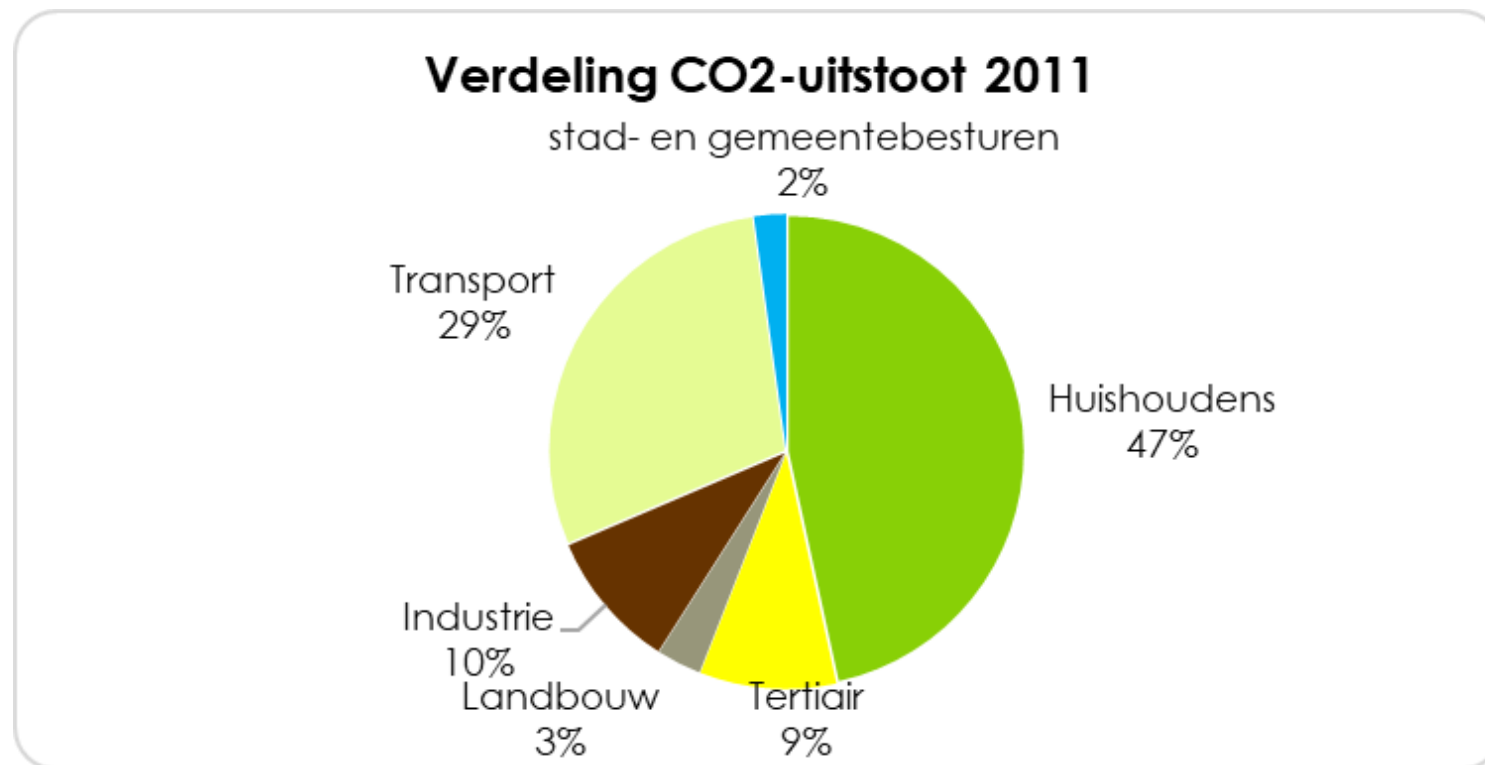
Verbruik 2011 =
3.889.541 MWh

CO₂-uitstoot 2011
= **857.257 ton CO₂**

3,92 ton/inwoner

-40% =

-324.907 ton CO₂

Opmerking: geen ETS/snelwegen/spoor/water

VERGELIJKING

De totale CO₂-uitstoot in 2011 (**857.265 ton CO₂**) is even groot als de vermeden of opgenomen CO₂ door

een bos dat even groot is als het volledige grondgebied

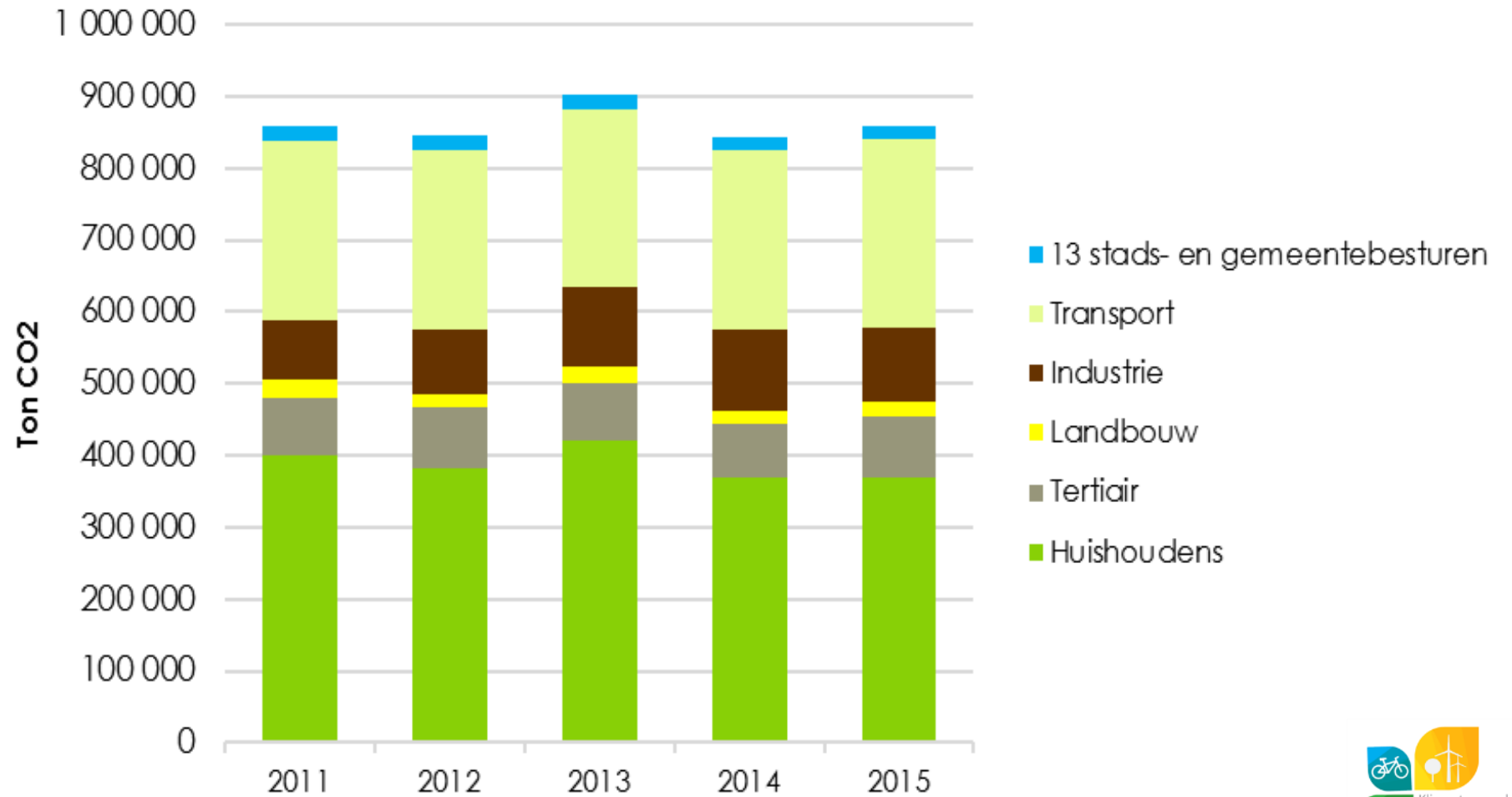
680 windturbines

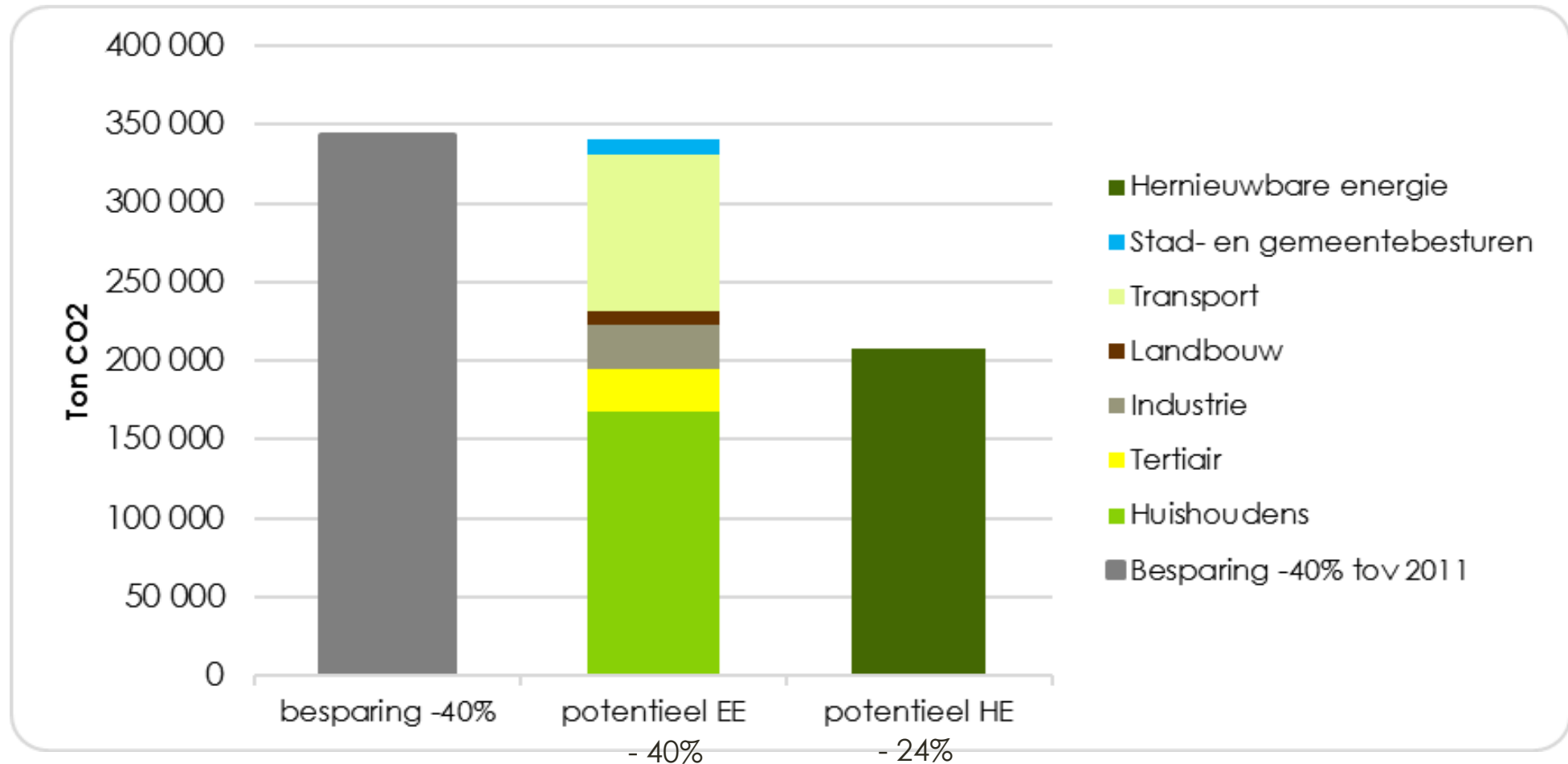
48% van de bebouwde oppervlakte vol te leggen met zonnepanelen

EVOLUTIE CO₂-UITSTOOT 2011-2015

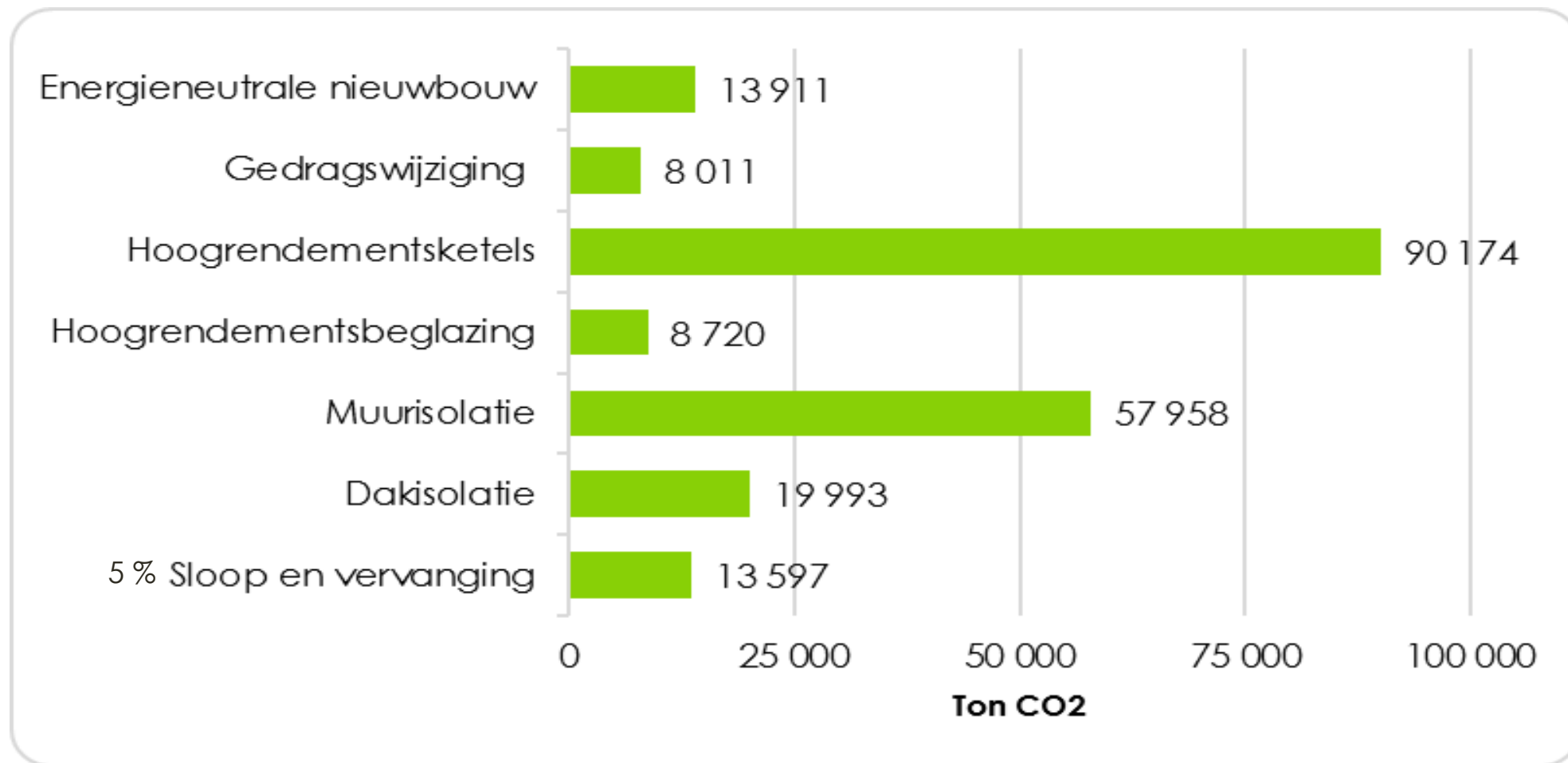
+991 ton CO₂ of
+0,12%

ENKELE SCENARIO'S

POTENTIEEL ENERGIE-EFFICIËNTIE EN RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK

UITDAGINGEN: WONEN

Ons ideaal: grote, versnipperde, vrijstaande woningen

Inhaalbeweging energierenovaties

De omslag naar groene warmte

UITDAGINGEN: TRANSPORT

- ruimtelijke visie! > (her)inrichting straten, wijken, dorpen, bedrijventerreinen ... volgens STOP principe
- inhaalbeweging fietsinfrastructuur
- samen rijden, autodelen

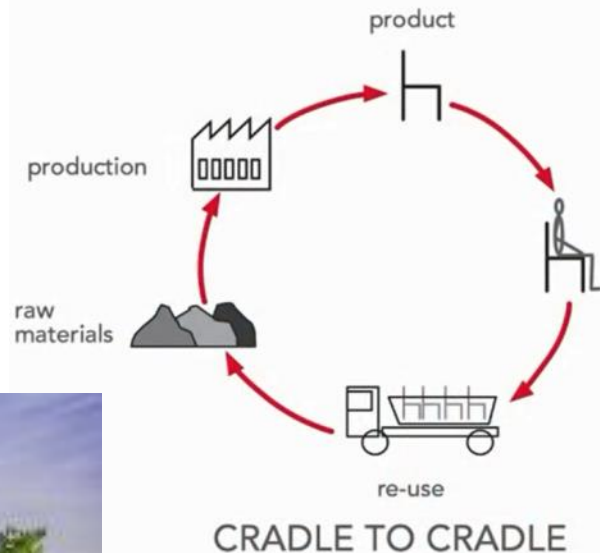
samen met bedrijven, scholen, organisaties ...

UITDAGINGEN: INDUSTRIE, TERTIAIR, LANDBOUW

Begeleiding op maat!

Gebouwschil – technieken –
hernieuwbare energie

Collectieve aanpak bv op
bedrijventerreinen

VOORBEELDROL VAN STEDEN EN GEMEENTEN

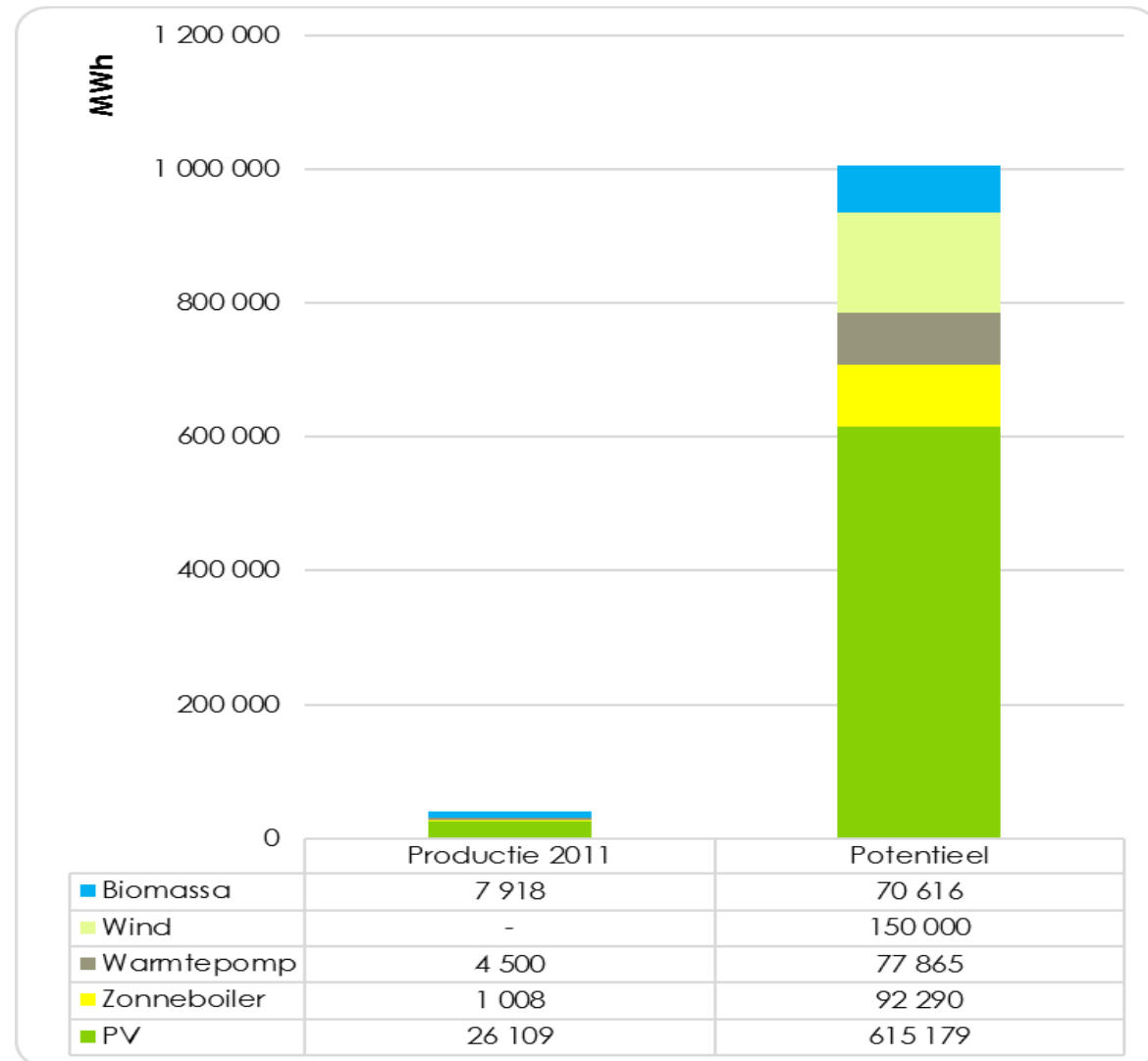

POTENTIEEL HERNIEUWBARE ENERGIE

1.005.950 MWh
= 208.147 ton CO₂
of -24 % van de uitstoot

Inschatting voor de 13 gemeenten op basis van de hernieuwbare energiescan van de provincie Oost-Vlaanderen, 2013

ZON

WINDENERGIE

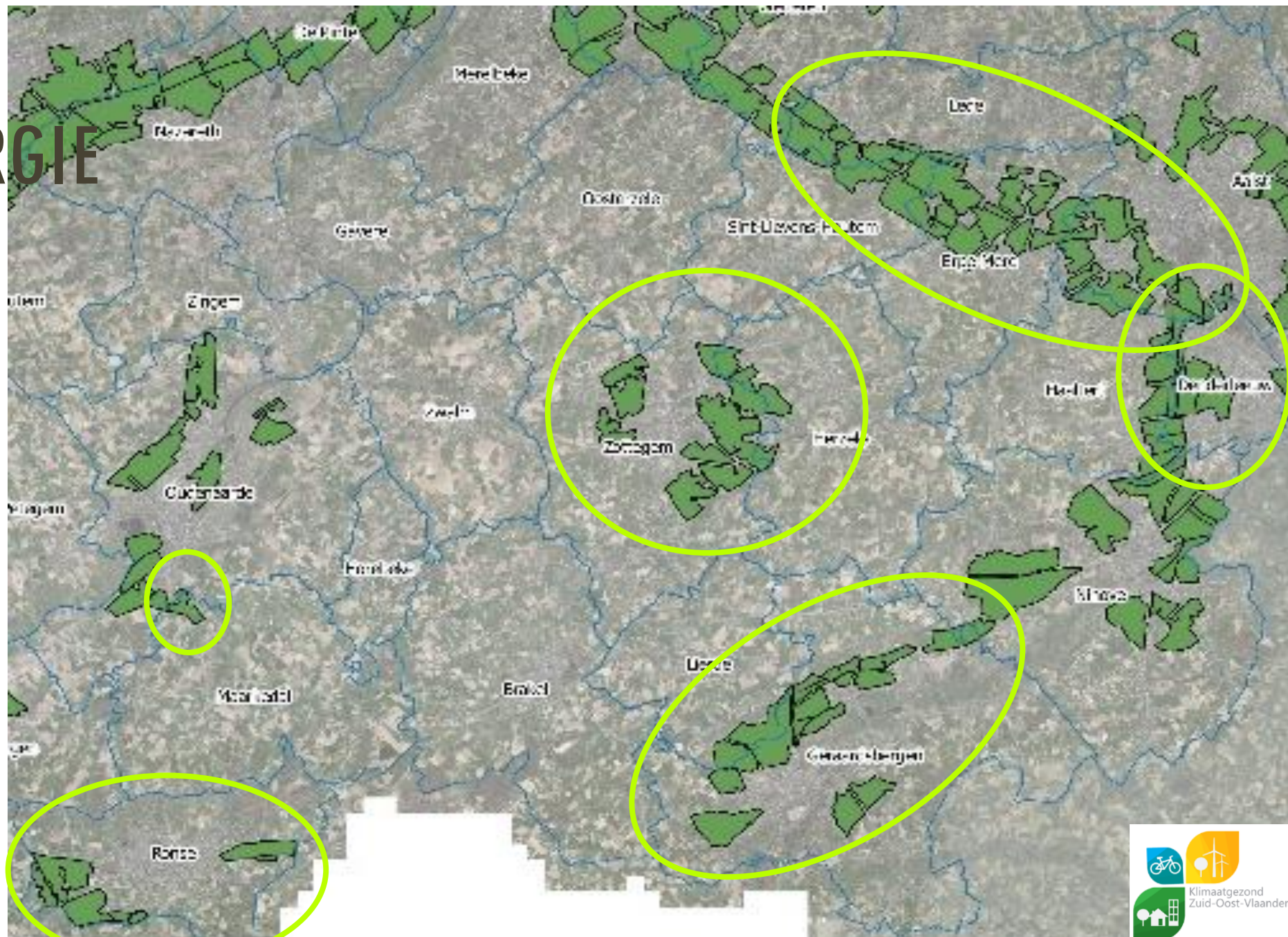
In 2011: geen

In 2016: 4 WT in

Haaltert

Potentieel:

**21 windturbines
van 3,5 MW**

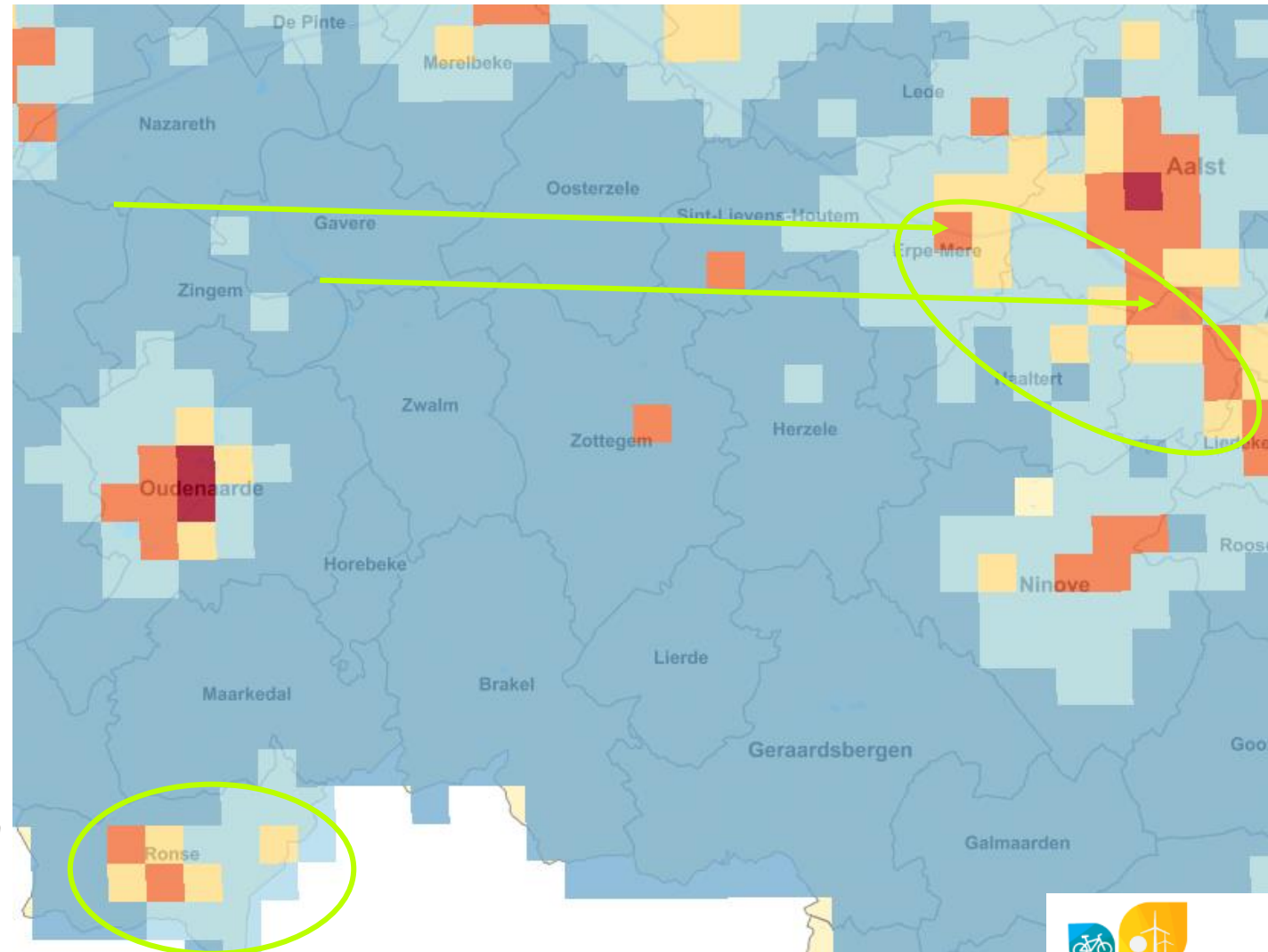

LOKALE BIOMASSA

KOPPELING LANDSCHAPSBEHEER/ADAPTATIE EN LOKALE ENERGIEPRODUCTIE

RESTWARMTE / WARMTENETTEN

warmtekaart Vlaanderen: Kansrijke gebieden voor de aanleg van een warmtenet, VITO – bron: geopunt Vlaanderen 2015

KLIMAATGEZOND ZUID-OOST-VL: LESSONS LEARNED?

MITIGATIE

40% minder CO₂ in 2030

- Uitstoot CO₂ 2011-2015
- Scenario's en uitdagingen

ADAPTATIE

- Risico's en kwetsbaarheden
- Uitdagingen

ADAPTATIE: RISICO'S

DROOGTE

WATEROVERLAST

HITTE

EROSIE

Bron: Vlaams adaptatieplan / Klimateffectschetsboek van de Prov Oost- en West-Vlaanderen

© Zero Emission Solutions

ADAPTATIE: KWETSBAARHEDEN

LANDBOUW

**MENSEN-
BEDRIJVEN**

**ECOSYSTEMEN-
RECREATIEGEBIEDEN**

**GEBOUWEN-
INFRASTRUCTUREN**

ADAPTATIE: MOGELIJKE EFFECTEN

Verminderen watervoorraden en de waterbeschikbaarheid voor de natuur, voedselproductie, industrie, ...

Overstroming van beken, kanalen, versnelde afvoer van verharde oppervlakten, riooloverstorten, verdund afvalwater

Verslechtering waterkwaliteit

Hitte in combinatie met een slechte luchtkwaliteit: smog door ozon

Verlies van biodiversiteit, invasieve exoten

Verlies van vruchtbare toplaag: vermindering van bodemkwaliteit en –productiviteit en bodemdegradatie, modderoverlast

...

ADAPTATIE: 4 SPOREN

1. Duurzame **waterbalans**
2. Aanleggen en in stand houden van een **blauwgroen** netwerk
3. Klimaatadaptief **wonen, werken en leven**
4. Bestrijden van **erosie**

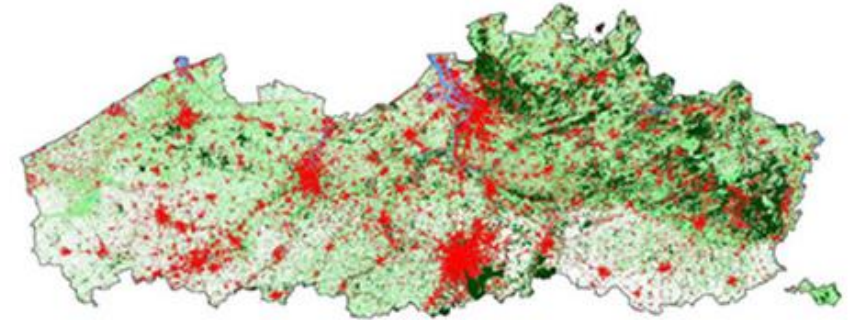
UITDAGING

BEBOUWDE/VERHARDE OPPERVLAKTE NEEMT TOE

- nadelige gevolgen voor de waterhuishouding
- negatieve gevolgen voor het groen in de woongebieden
- overstromingen ontstaan bij hevige regenval in de lager gelegen gebieden
- riolen kunnen soms de capaciteit van de watertoevloed niet aan
- vervuiling van beken en rivieren.

Drempels:

- Te veel verharding wordt toegelaten
- Verspreiding in bebouwing (vb. lintbebouwing)

Kaart bebouwde oppervlakte in 2000

Kaart voorspelling bebouwde oppervlakte in 2050

Bron: doctoraal KUL

BLIJF OP DE HOOGTE!

Sociale media

www.facebook.com/klimaatgezondzo

www.twitter.com/klimaatgezondzo

#klimaattafel #klimaatgezond

Websites

www.lede.be/klimaattafel

www.so-lva.be/klimaat-en-energie

Nieuwsbrief

schrijf je in via de site

www.so-lva.be/klimaat-en-energie

KLIMAATGEZOND@SO-LVA.BE

Ilse Claes
Projectcoördinator
053/737426

